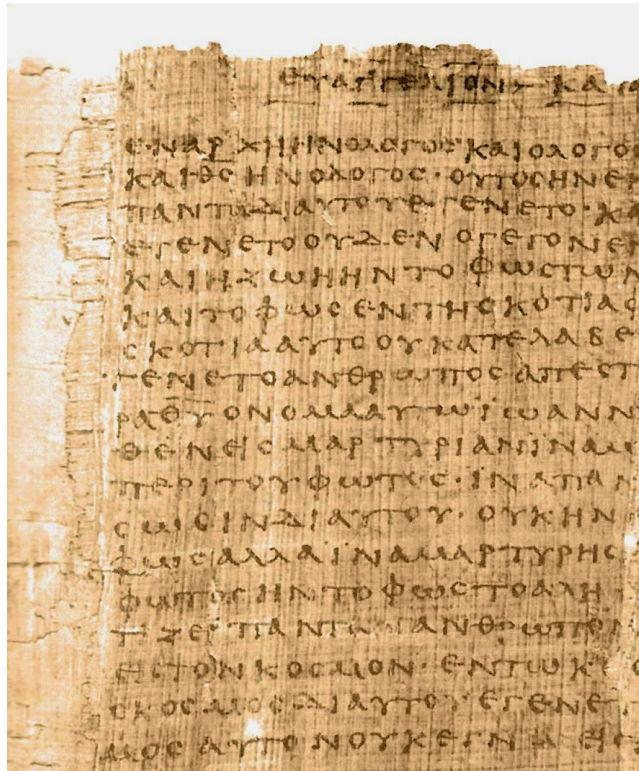


Met liefde neergeschreven



Blaricum - 7 november 2021

Voorganger: ds. Jurjen Zeilstra, die met deze preek intrede deed als predikant van de Dorpskerk te Blaricum.

Schriftlezing Oude Testament: Jesaja 43, 18-21

Schriftlezing Brieven: 2 Korintiërs 5, 14-21

Schriftlezing Evangelie: Johannes 13, 34-35 en 15, 9-17

Prediking

Gemeente van Christus,

de oorspronkelijke achtergrond bij de Jesajaprofetie is die van ballingschap en terugkeer uit die ballingschap.

Aan de rivieren van Babel,
daar zaten wij treurend
en dachten aan Sion.
Aan de wilgen op de oever

hingen wij onze lieren.¹

Zo kan het gaan in een mensenleven. Zo kan het gaan met een volk. Zo kan het gaan met een geloofsgemeenschap. Ineens ben je ver weg van waar je zou willen zijn. Vreemde krachten hebben de vrede verstoord. Een conflict waaraan jij in het begin misschien wel part noch deel had, heeft tot vervreemding geleid en isolement. In de 6^e eeuw v.Chr. werd Jeruzalem door de Babyloniërs veroverd en na verloop van tijd werd de tempel geplunderd en verwoest. De bovenlaag van de bevolking werd als gijzelaars afgevoerd naar Babel. Vijftig lange jaren leefden de ballingen aan de Eufraat en de Tigris in Tweestromenland, niet alleen letterlijk ver van Jeruzalem, maar ook figuurlijk ver van de vrede, ver van het door God aan hun voorouders beloofde land, ver van wat zij diep in hun hart altijd hadden beschouwd als een gezegend leven voor een volk in Gods licht onderweg in het leven.

In deze situatie, jullie weten het, heeft Israël zich niet slechts eenmaal, maar talloze keren bevonden, telkens weer, in de diaspora (Hebreeuws: *galluth*), verspreid in de wereld. Verdreven werden ze, niet alleen uit Jeruzalem, maar overal werden ze opgejaagd waar Joden de rust niet was gegund en waar lokale of centrale overheden in hen een zondenbok konden aanwijzen en een pogrom organiseerden. Telkens weer moesten ze een ander heenkomen zoeken. Wat een vreemde paradox dat juist het volk waaraan wij zulke kostbare ideeën over God te danken hebben, moet terugzien op zo'n grillige geschiedenis, gezegend ondanks alles, maar ook met vernietiging bedreigd, tot in de gruwelen van de holocaust. Het was bij deze mensen dat Jezus van Nazareth hoorde. Hij stond geworteld in hun Godsbeleving. Jezus liet zich geestelijk voeden door de woorden van de profeten van Israël. Nooit is hij opgehouden Jood te zijn. Zodoende zijn ook wij, die zich in de naam van Jezus Christus bijeen laten roepen als zijn levende lichaam in deze wereld, geestelijk blijvend aan Israël schatplichtig.

Maar niet alleen wij, allen in deze wereld in het leven onderweg, worden uitgenodigd zich te herkennen in lief en in leed, in de weg die hier wordt uitgebeeld. Dat geldt voor de talloze vluchtelingen, nu weer een nieuwe golf vanuit Afghanistan, heel onhandig natuurlijk, net nu wij onze vluchtelingenzorg in Nederland hadden afgebouwd. Dat geldt voor de uit Myanmar verdreven Rohingya in de delta van Bangladesh. Dat geldt voor de vluchtelingenkampen rondom Syrië, de verslagenheid van de Palestijnse bewoners van de Gazastrook, de hopeloosheid van Libanon en de verscheurdheid van Yemen, de burgeroorlog die is opgelaaid in Ethiopië. Er is heel wat in de wereld te doen. In al die levensbedreigende situaties leven mensen dagelijks met verdriet in hun hart en met de dood voor ogen, vaak ver weg van de plaats waar zij in vrede opnieuw hun bestaan zouden willen opbouwen.

Wat moet je een moedige profeet zijn, om tot de verdrukten der aarde te zeggen:

Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd,
denk niet terug aan het verleden.
Zie, ik ga iets nieuws verrichten,
nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt?
Ik baan een weg door de woestijn,
maak rivieren in de wildernis.²

Jullie begrijpen, dit is beeldtaal. Dit is een heilige fantasie. Dit is geen letterlijke beschrijving van de werkelijkheid. Hoewel? Hier wordt de taal van de hoop gesproken. Die is niet zonder

¹ Psalm 137, 1-2.

² Jesaja 43,19.

fundament. De ballingen waar de Jesajaprofetie zich destijds als eerste toehoorders op richtte, hebben echt bestaan. Die ballingen zijn voor een groot deel echt teruggekeerd naar Jeruzalem en thuisgekomen in de stad van de vrede. In de geschiedenis van Israël is werkelijk zichtbaar dat na een tijd van verdrijving en vervreemding en vernietiging, terugkeer en herstel mogelijk zijn, een bemoedigend teken, een nieuw begin, goddelijk geïnspireerde veerkracht aan moedelozen geschonken.

Dat wil niet zeggen dat dan alles vanzelf wel goed komt. Wat de profeet aan mensen, ook aan ons, wil laten zien, is, denk ik, dat in Gods licht vernieuwing altijd mogelijk is en dat jij er persoonlijk toe geroepen wordt in dat verband een instrument te zijn in de liefdevolle hand van de Eeuwige. Iets nieuws beginnen hoort onlosmakelijk bij het geloof in deze Schepper God. Gods scheppingskracht is niet zozeer van lang geleden, vroeger, daar en toen, maar immers altijd actueel en houdt ons een reële spiegel voor. Voor je er erg in hebt, zijn slachtoffers van gisteren daders van morgen. Durf dat in alle realisme eerlijk onder ogen te zien. Gods gerechtigheid kan niet worden gemist, wanneer een gemeenschap het verlangen heeft om zich te herstellen en om weer te gaan groeien in liefde. Geduld met elkaar is dan onmisbaar. En een gemeenschap waarin mensen werkelijk willen omzien naar elkaar, kan niet worden beoordeeld naar de maatstaven van de wereld. Dat schrijft de apostel Paulus aan de jonge kerk van Korinthe. Daar was altijd veel gedoe. Maar de apostel had gelijk. Alleen zo, met liefde en geduld, kon die kerk ooit groeien, niet alleen in aantallen, maar ook en vooral in kwaliteit. Een fundamentele omslag was nodig. Het ging om het hart van mensen, niet om hun gelijk.

‘Ons heeft de Heer met liefde neergeschreven.’ Wij zijn als letters van een liefdesbrief. Mij komt het beeld van een oude papyrus codex in gedachten met zorgvuldig gekrabbelde Griekse letters. Johannes 1 is in die zin de mystieke herneming van de schepping zelf, als Gods liefdesbrief aan mensen:

In het begin was het Woord,
het Woord was bij God
en het Woord was God.
Het was in het begin bij God.
Alles is erdoor ontstaan,
zonder het Woord is niets ontstaan van wat bestaat.
In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen.
Het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.³

En de apostel Paulus schrijft:

Daarom is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping.
Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen.⁴

Wonderlijk om te zeggen! Ik word er stil van. Tegelijk, in alle eerlijkheid, ik ben niet alleen theoloog, maar ook historicus en u mag best weten dat ik ook wel wat weerstand voel bij dergelijke prachtige woorden. Immers, wij leven in een oude wereld en wij weten het. Een schone lei, een nieuwe bladzijde, een nieuw begin, het klinkt zo mooi, maar velen van ons weten maar al te goed wat het is om wonden uit het verleden mee te dragen in je leven. Daar

³ Johannes 1, 1-5.

⁴ 2 Korintiërs 5,17.

hoef je echt geen vluchteling in de letterlijke zin van het woord voor te zijn. In het pastoraat beluister ik deze waarheid vrijwel dagelijks. Mensen kunnen zich beschadigd voelen en dat verlamt. Ik weet ook dat niet het ontkennen van het verleden, maar juist het behartigen van pijn, nieuwe kracht kan doen ontwaken. Nooit is dan verzoening gelijk aan berusting of bij de pakken neer gaan zitten, nog minder kan verzoening zijn het ophouden uit te zien naar gerechtigheid. Waar het om gaat is het verlangen naar nieuwe ontmoetingen en nieuwe kansen om het mooie van het leven samen te beleven.

Het bestaat dat er in Gods licht op het gehavende leven van mensen verzoening kan worden gevonden door hen die zich daarvoor open stellen. Juist in de weg van verzoening die Jezus Christus gegaan is, bestaat het dat vervreemding wordt doorbroken. In het Godsgeheim mogen wij een gedeelde levensbron herkennen, die overvloedig vloeit. Door ons gezamenlijk daarop te richten, in onze eredienst, in onze gesprekken, in ons pastoraal omzien naar elkaar, bouwen wij aan verstaanbare taal, aan concrete daden, aan betrokkenheid die ons in staat zal stellen ons ook met het onvolmaakte, in de wereld, in elkaar en in onszelf, te verzoenen en lief en leed te delen.

Kun je aan mensen gebieden om elkaar lief te hebben? Ik denk het niet. Ik kan het niet. Liefde is tenslotte toch spontaan en wij mensen hebben in het leven onze voorkeuren. En toch is het Jezus die het zijn leerlingen gebiedt om elkaar lief te hebben. Hij kan het wel. Dat kan Hij omdat Hij, zo heeft de evangelist dat beluisterd, Gods mensenliefde heeft belichaamd en daadwerkelijk getoond in de weg die Hij in de wereld ging. Dat is een weg geweest van talloze ontmoetingen, een weg waarop zowel verdriet, als vreugde niet ontbreken konden. Maar het was wel deze nieuwe weg van Jezus, die mensen thuis bracht bij elkaar. Zijn gebod elkaar lief te hebben, is een uitdaging, een open uitnodiging. Deze weg stap voor stap samen te gaan, meer vraagt de Heer van ons niet. Ik wil graag met jullie mee oplopen, op deze weg, in deze tijd.

Amen.

Uitzending en zegen

Jullie thuis, en jullie hier in de kerk, weet het dat jullie gezegende mensen zijn.
De God in wiens naam jullie bijeen geroepen worden,
zal jullie ook dragen in zijn liefdevolle hand,
en je levensweg telkens weer met zijn scheppingslicht beschijnen,
elke nieuwe dag.

De genade van Jezus Christus,
de liefde van God,
de verbondenheid met de heilige Geest
is met jullie allemaal.

Afbeelding: Papyrus 66, fragment Johannes 1

